Mūžs muzejā. Saruna ar Aiju Dirbi

Mārtiņš Vesperis

2007. gadā mūsu cienījamai kolēģei Aijai Dirbei ir dubulti svētki. Pavasarī viņa svinēja savu 75 gadu jubileju, bet reizē ar Paula Stradiņa Medicīnas vēstures muzeja pusgadsimta jubileju atzīmēs savus 50 darba gadus muzejā.

Mārtiņš Vesperis (MV). Kā tas gadījās, ka sākāt strādāt pie profesora Paula Stradiņa viņa muzejā?

Aija Dirbe (AD). Studējot vēsturi Latvijas Valsts Universitātē, mani galvenokārt interesēja arheoloģija, par darbu jebkādā muzejā nebiju nemaz domājusi. Tad 1957. gada vasarā, kādā neformālā tikšanās reizē, prof. Stradiņš, uzzinājis, ka studēju vēsturi, uzrunāja mani un piedāvāja darbu Medicīnas vēstures muzejā, kas tolaik atradās tagadējā Paula Stradiņa klīniskās universitātes slimnīcā. Atbildēju, ka padomāšu. Man vēl bija atlicis pēdējais studiju gads universitātē. Pēc beigšanas mums bija sadale – strādāt arheoloģijā bija maz cerību. Otra iespēja bija strādāt skolā, kas mani nevilināja. Tāpēc, padomājusi, nolēmu, kāpēc gan neiet uz muzeju, ja vēl saņemšu pieprasījumu sadales komisijai, tad palikšana Rīgā pēc studiju beigšanas būtu nodrošināta. Tā jau 1957. gada vasarā atnācu uz muzeju kā Rīgas Medicīnas institūta štata darbiniece apkopējas statusā. Līdz ar mani muzejā strādāt atnāca arī mana kursa biedre Romualda Apse, kas šeit strādāja līdz 1970. gadam. Mums abām darbs muzejā bija brīvā režīmā pēc nodarbībām universitātē.

MV. Kad Jūs tikāt oficiāli iekļauta muzeja darbinieku štatā?

AD. Oficiāli mani ieskaitīja 1958. gada 18. jūlijā par muzeja Jauno laiku medicīnas vēstures nodaļas vadītāju.

MV. Kādi bija jūsu pienākumi un uzdevumi muzejā, kad tas vēl atradās slimnīcā?

AD. Mans un Romualdas ApSES galvenais uzdevums 1957. gada rudenī un arī 1958. gadā bija gatavošanās pārbraucienam uz jaunām muzeja telpām. Bija jāuzskaita un jāpako kastēs muzeja priekšmeti, jāizņem izstādītie eksponāti no vitrīnām un sienām, jāsaīņo grāmatas, lai to visu nogādātu uz jaunajām muzeja telpām Rīgas centrā. Uzskaitot priekšmetus, vienlaikus līmējām papīra lapiņas ar muzeja spiedogu un uzskaites numuru. Vēl joprojām muzeja krājumos ir atsevišķi priekšmeti ar 50 gadu vecām uzlīmēm.

MV. Cik liels bija muzejs slimnīcas teritorijā?

AD. Tad, kad es aizgāju uz muzeju strādāt, tad koka baraka jau bija slēgta. Bija slēgti arī pagrabi, kur atradās diorāmas, kuras tika demontētas un gatavotas pārvešanai. Es pati šajā darbā nepiedalījos. Mans darbs bija bēniņi, kur atradās muzeja ekspozīcija tajā laikā. Bēniņi bija efektīgi – augsti un šauri, un tur atradās profesora izlolotā diorāma – viduslaiku pilsēta – šaura, līka ieliņa ar viduslaiku medicīnai raksturīgām ainiņām – mēris pilsētā, spītālgie, ārsti izmeklē slimo u.c. Tieši šī ekspozīcija vēlāk tika pārvesta uz jaunajām muzeja telpām.

MV. Vai vecajā muzejā strādāja tikai zinātniskais personāls, vai bija arī tehniskie darbinieki?

AD. Jā. Muzejā strādāja arī tehniskie darbinieki, piemēram, tie, kas veidoja cilvēku figūras diorāmām vai šuva tām apģērbu, bija arī galdnieks, kas nodarbojās ar koka priekšmetiem, kā arī fotogrāfs. Pašas figūras bija diezgan vienkārši veidotas – ķermeņi sastāvēja no koka karkasa, pildīti ar samudžinātām avīzēm, bet galvas, sejas, rokas un kājas atlēja ģipsī.

MV. Kas ir tas, kas jums ir palicis visspilgtāk atmiņā no vecā muzeja?

AD. Atmiņā man palikusi ir 1957. gada nogale, kad mums teica, lai mēs atnākam uz Jaungada svinībām Ziemassvētku laikā, jo muzejā būšot jaungada eglīte. Tad profesors Stradiņš sagādāja cienastu un mazas dāvaniņas muzeja darbiniekiem. Tolaik mēs ar Romualdu Apsi brīnījāmies, kā profesoram nav bail dedzināt eglīti Ziemassvētku laikā. Bet profesors paskaidroja, ka muzeja darbinieki Jaungadu sagaidīs katrs savā ģimenē, bet kolektīvā to nosvinēs pirms tam. Tie diemžēl bija vienīgie Ziemassvētki, ko atzīmēja muzejā padomju laikā. Pārējās jaungada eglītes svinības tika atzīmētas uz Jaungada laiku.

MV. Pāriešana uz jaunām telpām – cik tas bija viegli vai sarežģīti izdarāms?

AD. Protams, ka tas nebija viegli, bet katram bija savi pienākumi un tie tika veikti. Jaunajās telpās norisinājās nākamais process – eksponātu izpakošana un izvietošana pa stāviem, kas bija tīri tehnisks darbs. Tā kā mani norīkoja par Jauno laiku jeb Kapitālisma laikmeta medicīnas nodaļas vadītāju, man bija jāiekārto ekspozīcija, kas veltīta 17., 18. un 19. gadsimta medicīnas attīstībai. Eksponāti bija jāizvieto vitrīnās, ierāmētās gleznas un fotogrāfijas jāpiekar pie sienām. Kā viens no lielākiem padomdevējiem ekspozīcijas iekārtošanā, bija arheologs un mākslinieks Ādolfs Karnups. Viņš savukārt bija Etnomedicīnas un Seno laiku nodaļas vadītājs. Vēlāk šo nodaļu nosauca par Pirmatnējās kopienas nodaļu. Karnupam bija liela darba pieredze Latvijas Valsts vēstures muzejā, kur viņš strādāja vēl pirms Otrā pasaules kara. No viņa daudz ko varēja mācīties. Tā man bija laba skola.

MV. Vai ir kaut kas būtisks mainījies Jūsu pārraudzītajā nodaļā laika gaitā?

AD. Jā, protams, Lai arī šodien Jauno laiku nodaļa atrodas turpat, kur pirms 50 gadiem, tomēr nākuši klāt ir daudzi jauni eksponāti, bet daži pārvietoti uz citām nodaļām. Tā, piemēram, ar 17. gs. medicīnu saistītie eksponāti nonākuši Viduslaiku nodaļā. No sākotnēji iekārtotās ekspozīcijas saglabājušies ir trīs zīmējumi uz stikla par asinsrites atklāšanas vēsturi.

MV. Kā tika iekārtota ekspozīcija?

AD. Sākumā bija doma, ka katrā zālē rādīsim medicīnas attīstību pa disciplinām – vienā zālē anatomijas un fizioloģijas attīstību, otrā – ķirurģijas attīstību, tomēr drīz sapratām, ka jāatspoguļo medicīnas vēsture tās periodiskā attīstībā. Muzejā strādāja arī vairāki mākslinieki. Es savā nodaļā ekspozīciju veidoju kopā ar mākslinieku Tālvāldi Strautmani un Elmāru Vendi, kurš rakstīja anotācijas. Liels padomdevējs visos neskaidros jautājumos bija Ādolfs Karnups, kuru mēs mīlī saucām par Karnupiņu. Tad, kad sākām iekārtot zāles, Karnupa kungs mūs visus apmācīja, kā pie sienas jāpiekar portreti un gleznas, kā tās jāpiestiprina pie stieņa. Pirmās anotācijas rakstījām ar roku divās valodās – latviešu un krievu. Pēcāk tās tika iestiklotas un pievienotas katram eksponātam. Žēl, ka neviena no tām nav saglabājusies līdz šodienai.

MV. Kādas nodaļas vēl bija bez Jūsu nodaļas?

AD. Pirmā nodaļa bija Pirmatnējās kopienas medicīnas nodaļa, kas atradās pagrabstāvā. Kā jau minēju, to vadīja Ādolfs Karnups, kurš savu ekspozīciju pilnībā noformēja pats, zīmēja attēlus, rakstīja anotācijas eksponātiem. Daļa viņa noformētās ekspozīcijas un zīmējumu vēl tagad ir redzami ekspozīcijā.

Pirmajā stāvā visu laiku ir bijusi Viduslaiku medicīnas vēstures nodaļa. Tās vadītāja bija mana kursa biedre Romualda Apse. Šajā nodaļā tika atjaunota viduslaiku pilsētas diorāma. Sākotnēji uz to varēja nokļūt tieši no Pirmatnējās kopienas nodaļas pa šaurām un tumšām apļveida akmens kāpnēm. Tas bija ļoti iespaidīgi un pat mazliet baisi. Tad, kad muzejam pieprasīja avārijas izeju, vecās kāpnes tika likvidētas, jo tika uzcelta jauna piebūve – t. s. jaunās trepes.

Vislielākās grūtības mums bija ar Padomju medicīnas un veselības aizsardzības attīstības nodaļu. Tai bija jābūt vislabāk noformētai un jāatspoguļo padomju iekārtas medicīnas un veselības aizsardzības priekšrocības un dižie sasniegumi. Šī nodaļa laika gaitā tika vairākkārt pārveidota – remontēta, vecās vitrīnas nomainītas ar jaunām, kas laika gaitā nav saglabājušās, turpretī klasiskās koka vitrīnas – Jauno laiku nodaļā vēl joprojām nav zaudējušas savu funkcionalitāti un labo izskatu.

Vēl muzeja sāpju bērns bija Baltijas medicīnas vēstures nodaļa, kas atradās muzeja ēkas ceturtajā stāvā, kur tagad ir muzeja darbinieku darba telpas. Lai gan tā saucās Baltijas nodaļa, tomēr no kaimiņu republikām tika rādīta tikai Tērbatas un Viļņas universitāte un to nozīme Latvijas medicīnā.

MV. Ko tad atspoguļoja par Latviju? Vai visu medicīnas vēstures attīstību?

AD. Nē, galvenais akcents tika likts uz padomju periodu, uz sasniegumiem pēc Otrā pasaules kara. Netika aizmirsts arī 1919. gads, bet pilnīgs tabu bija 20.–30. gadi, t. s. buržuāzistiskā Latvija. Tikai neliela ekspozīcijas daļa bija veltīta pirmajām slimnīcām un Latvijas kūrortiem, tautas medicīnai un aptieku vēsturei. Kad 4. stāvā, kur atradās Baltijas nodaļa, iekārtojās Rīgas Medicīnas institūta Sociālās higiēnas un veselības aizsardzības katedra, ekspozīcija tika samazināta uz pusi, bet tas nekādas neērtības nerādīja, jo nodaļā tāpat nekas īpaši nozīmīgs nebija skatāms. Lielākā daļa materiālu par Latviju glabājās muzeja krātuvē – tie nebija

piemēroti eksponēšanai, jo kādi gan varēja būt medicīnas sasniegumi buržuaziskajā Latvijā. Daudz materiālu bija saistīti ar trimdā esošiem ārstiem, kuru rādīšana ekspozīcijā bija stingri aizliegta. Tāpēc jebkuru jaunu izstādi stingri uzmanīja tāda iestāde kā glavīts (Galvenā literatūras pārvalde).

IV. Kādi direktori ir bijuši muzejā?

AD. Pirmais muzeja direktors bija Oļģerts Krūmiņš. Viņš pēc izglītības bija mākslinieks un pie profesora Stradiņa ilgāku laiku jau bija strādājis, palīdzot noformēt ekspozīcijas. Pēc viņa uz ļoti īsu brīdi par direktoru apstiprināja ārstu Šmitu, kurš runāja tikai krieviski. 1961. gadā par direktori kļuva no Ministru Padomes atsūtīta dāma – Herta Hanzena, no kuras tur gribēja tikt vaļā. Viņa runāja pārsvarā krieviski, kaut gan labi prata arī latviešu valodu. Pēc viņas nāves par direktori apstiprināja Mariju Ļebedkovu, kas bija ļoti stingra un prasīga direktore. Viņas laikā lejā pie dežuranta atradās pieraksta žurnāls, kur katram darbiniekam bija jāreģistrējas līdz ko ieradās darbā, kā arī jāpieraksta, uz kuriem viņš darba laikā devies – uz arhīvu, bibliotēku vai vākt materiālu un tamlīdzīgi. Marija Ļebedkova muzejā bija līdz pat atmodas laikam, kad par direktoru kļuva ilggadējais direktora vietnieks Kārlis Ēriks Arons. Tagad mūsu muzejā, pēc Arona negaidītās un pēkšņās nāves, direktore ir Edīte Bērziņa.

IV. Kas muzejā nodarbojas ar krājumu darbu?

AD. Tā bija mana kursa biedre Ināra Rudaka. Viņa muzejā ar pārtraukumiem strādāja dažādos amatos. Viņas nozīmīgākais darbs bija muzeja krājuma sakārtošana un pilnveidošana. 70. gados viņas vadībā tika izveidoti pieci krājuma sektori, izstrādāts muzeja klasifikators, izvērtēti krājuma priekšmeti un izveidots pamata un palīgkrājums, izstrādātas zinātniskās kartītes katrai eksponātu grupai un uzsākta priekšmetu fotofiksācija, kas ļoti palīdz izstāžu darbā, kad jāizvēlas eksponāti. Viņa daudz darīja krājuma telpu iekārtošanā. Ināras vadībā katru nedēļu notika krājuma komisijas sēde, lai izvērtētu un dokumentētu muzeja eksponātus no profesora Stradiņa valstij nodotās kolekcijas.

IV. Kādas ir bijušas krājuma lielākās problēmas?

AD. Lielākā krājuma problēma toreiz un arī tagad ir glabātuves telpas. Pirmais risinājums radās, kad uzcēla t. s. jaunās kāpnēs, tad krājums ieguva papildu platību un uzsāka tās aprikojumu, bet pēc tam kad muzeja vadība vienojās ar Rīgas Medicīnas institūtu par krājuma pārvešanu uz Anatomikumu un izvietojšanu tā trešajā stāvā, viss bija jāšāk no sākuma – eksponātu pārvešana, jauno telpu apgūšana un iekārtošana. Šo uzdevumu krājuma darbinieki Ināras Rudakas vadībā realizēja sekmīgi. Šodien atkal ir jūrģi – krājums atgriežas muzejā. Jānovēl tagadējam direktora vietniekam krājuma darbā Jurim Surdeko spēku un izturību, lai tikpat veiksmīgi iekārtotu telpas un atvestu muzeja eksponātus atpakaļ uz Antonijas ielu 1.

IV. Vai Ināra Rudaka bez krājuma darba veica arī citas aktivitātes?

AD. Jā. Man gribas viņu pieminēt kā labu organizatori. Viņa, piemēram, sekmīgi organizēja trīs muzeja ekspedīcijas materiālu vākšanai, kurās es pati dažādu iemeslu dēļ nepiedalģjos. Pirmā bija uz Limbažu rajonu 1980. gadā, pēc tam uz Krāslavas

Zinātniskā līdzstrādniece Aija Dirbe un galvenais fondu glabātājs Indulis Lietuvietis 1959. gadā iekārto muzeju jaunajās telpās (MVM F 21629)

rajonu 1983. gadā un pēdējā bija 1989. gadā uz Rīgas Bērnu klīnisko slimnīcu. Tās bija perfekti un laikus sagatavotas, saskaņotas ar attiecīgo rajonu un medicīnas iestāžu vadītājiem un parasti beidzās ar savāktu eksponātu izstādēm. Novērtējot Ināras darbu, muzejs divas reizes izvirzīja viņas kandidatūru Kultūrkapitāla fondam mūža stipendijas piešķiršanai, bet mūsu lūgums netika uzklaussīts.

MV. Vai vēl bija kādas ekspedīcijas?

AD. Bija gan. Tās bija vēl pirms Ināras Rudakas rīkotām ekspedīcijām. Pirmo ekspedīciju organizēja Kārlis Arons 20. gs. 60. gados uz Alūksnes rajonu, lai vāktu tautas medicīnas materiālus. Šajā ekspedīcijā arī es piedalījos. Mēs paši izraudzījāmies apdzīvotas vietas, uz kurām doties. Mūsu galvenais mērķis bija apmeklēt tautas dziedniekus un iztaujāt par viņu ārstniecības līdzekļiem un metodēm un pierakstītu speciāli šim nolūkam izstrādātās anketās.

MV. Vai muzejā vēl bija spilgtas personības, kas ietekmēja arī Jūsu darbu?

AD. Gribētu minēt profesoru Arni Vīksnu, ar kuru mēs sēdējām vienā kabinetā, kad viņš vēl nebija profesors. Uz mani lielu iespaidu atstāja viņa darba stils – sistematiskums, pētnieka talants. Viņa darba rezultātā muzejs varēja lepoties ar vairākiem Latvijas medicīnas vēsturei vēltiem izdevumiem, piemēram, "Latvijas medicīnas vēstures pieminekļi", "Tērbatas Universitāte", "Zelta skalpelis", "Dodot gaismu, sadegu" u. c. Novērtējot Vīksnas zinātnisko potenciālu, mēs, viņa kolēģi panācām, ka viņu atbrīvo no ekskursiju vadīšanas un izstāžu veidošanas. Bet kā konsultants viņš vienmēr mums ir bijis pieejams gan toreiz, kad strādāja muzejā, gan tagad, būdams Latvijas Universitātes profesors.

Vēl daudz man un citiem kolēģiem palīdzējusi ilggadējā bibliotēkas vadītāja Ļuba Livšica, vairāku svešvalodu zinātāja, kas labi pārzināja vācu gotisko rakstu. Viņa man ir palīdzējusi vairāku zinātnisko darbu tapšanā – vācu valodas rokrakstu lasīšanā, tulkošanā un atšifrēšanā. Viņa kārtoja visu muzeja aizrobežu korespondenci un vadīja ekskursijas ārzemju viesiem.

MV. Kāda bija muzeja sabiedriskā dzīve?

AD. Jaunas vēsmas mūsu muzejā ienesa Kārlis Arons, kam bija gan ārsta, gan vēsturnieka izglītība. Viņš muzejā atnāca kā direktora vietnieks. Ar viņa atnākšanu 1960. gadā mēs – visi pārējie darbinieki – atdzīvojāmies. Aktivizējās sabiedriskā dzīve, rīkotas ekskursijas, līgošana Lielvārdē pie Vijas Mežapuķes. Tad, kad Kārlis Ārons bija spiests aiziet prom no muzeja, jo nevarēja strādāt vairākās darbavietās, pie mums muzejā iestājās "stagnācijas" laiks. Bet, kad viņš atgriezās, tad viss nostājās savās vietās un muzeja dzīve atkal uzplauka. Arons bija izcils organizators. Muzeja direktorēm – gan Hertai Hanzenai, gan vēlāk Marijai Ļebedkovejai bija tendence pieņemt darbā cilvēkus, kas prot runāt tikai vienā – krievu – valodā. Vēl neilgi pirms atmodas bija pat nolemts visu muzeja dokumentāciju kārtot tikai krievu valodā.

MV. Vai muzejā tika veidotas tematiskas izstādes?

AD. Protams, muzejā savā laikā bija ļoti populāras t.s. jubilejas izstādes, atzīmējot kāda izcila mediķa, medicīnas iestādes vai nozīmīga atklājuma gada dienu. Man pašai ļoti patika organizēt izstādes gadskārtējās Mākslas dienās. Muzejā galvenā tēma bija "Medicīna mākslā" – gleznās, tēlniecības darbos, mediķiem veltītās grāmatzīmēs, kā arī karikatūrās. Tika organizētas arī tikšanās ar māksliniekiem un rīkoti konkursi Mākslas akadēmijas studentiem. Ciešāka sadarbība mums veidojās ar tēlniekiem Igoru Vasiljevu, Valentīnu Zeili, Jāni Strupuli, kurš bija veidojis Paula Stradiņa balvu. No gleznotājiem jāmin Irēne Stradiņa, Ērika Romāne, Auseklis Baušķenieks, kurš strādāja muzejā arī kā mākslinieks.

MV. Vai savas zināšanas papildinājāt kādosursos?

AD. Jā. Mūsu muzejam bija ciešs kontakts ar Maskavas Centrālā ārstu kvalifikācijas celšanas institūta medicīnas vēstures katedru. Katru gadu neklātienes kursos mācījās arī kāds mūsu muzeja darbinieks. Kopā ar Romualdu Apsi mēs bijām pirmās no mūsu muzeja šajosursos. Tos vadīja profesors Pāvels Jefimovičs Zabłudovskis. Sākumā klātienes sesijas notika Maskavā, bet vēlāk dažādās Padomju Savienības republikās, kurās bija savi medicīnas vēstures muzeji.

MV. Vai padomju laikā ārzemēs esat bijusi?

AD. Jā, 60. gadu vidū divas reizes. Pirmo reizi Bulgārijā un Rumānijā, bet otro reizi – Polijā un Čehoslovākijā. Tās bija Kultūras Ministrijas organizētas ekskursijas kvalifikācijas celšanai Latvijas muzeju darbiniekiem. Mūsu muzejam bija piešķirtas divas vietas, kuras izmantojām mēs ar Romualdu Apsi. Varu pastāstīt vienu atgādinājumu no ekskursijas uz Poliju. Būdama Krakovā, es nejausi ieraudzīju izkārtņi "Farmācijas vēstures muzejs". Tā kā tas bija muzejs "pa manu līniju", tad ļoti vēlējos to redzēt. Grupas gids, laipns kungs, man vienai izkārtāja šādu iespēju, jo muzejs

Aija Dirbe jubilejā 2007. gada 12. martā

bagātām medicīnas vēstures krātuvēm. Pirmajā komandējumā uz Rietumvalstīm, Londonā varējām iepazīties arī ar Džona Hantera kolekciju, no kuras idejas par medicīnas vēstures muzeja veidošanu bija smēlies profesors Pauls Stradiņš.

Muzejā esmu nostrādājusi 50 gadu, tas pēc mūsdienu kritērijiem nav nekāds pozitīvais rādītājs. Tomēr man jāsaka, ka darbs muzejā man patika. Te esmu tikusies ar interesantiem, izglītotiem, erudītiem cilvēkiem. Esmu pabijusi pasaulē gan austrumu, gan rietumu virzienā. Bijušajā Padomju Savienībā man bija daudz draugu un domubiedru. Esmu no Maskavas atvedusi muzejam divas nozīmīgas kolekcijas – viena faktiski bija atsevišķs muzejs – Nobela prēmijas laureāta Iljas Mečņikova memoriālais muzejs, kas 1926. gadā bija atceļojis no Parīzes uz Maskavu. Otra kolekcija bija anatomijas profesora un medicīnas vēsturnieka Vasilija Ternovska savāktā 17., 18. un 19. gadsimta medicīnas grāmatu un ķirurģisko instrumentu kolekcija. To pārņemšana atkal bija saistīta ar saiņošanu un pārvešanu uz Rīgu. Man ir bijuši jauki kolēģi, ar kuriem bija prieks kopā strādāt.

MV. Kas ir bijuši jūsu skolotāji šo 50 gadu laikā?

AD. Ko es uzskatu par saviem skolotājiem? Vispirms profesoru Paulu Stradiņu – viņš kā personība uz mani atstāja paliekošu iespaidu. Iepazinu viņu, kad viņš vairs neoperēja un nebija aizņemts tiešā darbā ar slimniekiem. Visu uzmanību viņš vērēja veltīt muzejam. Viņš priecājās par muzejam piešķirtajām telpām Rīgas centrā un ļoti vēlējās redzēt tur savu lolojumu. Profesors mani ietekmēja ar savu darba stilu – visi darbi ir vienlīdz darāmi. Eksponātu, preparātu un citu priekšmetu pārvietošanas darbos piedalījās profesora skolnieki – jaunie ārsti, viņa asistenti. Ar savu personību

nebija iekļauts maršrutā. Muzejā mani sagaidīja tā direktors, kas izvadāja pa ekspozīciju. Tas bija pirmais ar medicīnas vēsturi saistītais muzejs, ko redzēju ārpus Padomju Savienības.

MV. Kad muzejs uzsāka kontaktus ar Rietumu medicīnas muzejiem?

AD. Kontakti bija arī padomju laikā. Docents Arons kā vēšvalodu zinātnājs piedalījās starptautiskos medicīnas vēstures kongresos, dibināja kontaktus ar dažādu valstu medicīnas vēstures speciālistiem un popularizēja mūsu muzeju pasaulē. Bet tikai pēc Atmodas, kad muzejs kļuva par Eiropas Medicīnas zinātņu vēstures muzeju asociācijas locekli, arī mums pārējiem bija iespēja piedalīties konferencēs ar referātiem un iepazīties ar citu muzeju ekspozītiem

viņš aizrāva visus, jutāmi visi līdzīgi, viena darba darītāji. Es domāju, ka ar muzeju, kas nosaukts viņa vārdā, profesors sev ir uzcēlis paliekošu pieminekli. Ķirurģija un onkoloģija – profesora specialitātes – ir tālu aizgājušas savā attīstībā. Te profesora ieguldījums jau ir pagātne, bet muzejs nes viņa vārdu pasaulē un nesīs to arī nākotnē, un muzeja darbinieki ir atbildīgi par tā tālāko attīstību un popularizēšanu.

Gribu minēt arī akadēmiķi Jāni Stradiņu. Viņš ir atbalstījis muzeju visās tā gaitās, ietekmējis tā darbu un virzību. Ietekmējis ne tikai medicīnas, bet vispār Latvijas zinātnes vēstures attīstību. Mana pirmā zinātniskā darba tēmu par Rīgas anatomisko teātri ierosināja tieši Jānis Stradiņš.

Tomēr vislielāko atbalstu esmu saņēmusi no sava priekšnieka, kolēģa un ļoti laba drauga Kārļa Ērika Arona. Esmu vienmēr apbrīnojusi viņa lielo erudīciju, talantu iejusties jebkurā situācijā, atrast vislabāko risinājumu šķietami neatrisināmām problēmām. Mani fascinējušas viņa zināšanas mūzikā un mākslā. Mēs, muzeja darbinieki, kopā ar studentiem esam klausījušies viņa aizraujošās lekcijas medicīnas vēsturē. Viņa pēkšņā aiziešana mūžībā bija negaidīta. Bet dzīve turpinās...

Tagad muzeja vadība ir nonākusi drošās rokās. Direktorei Edītei Bērziņai ir gan medicīnas izglītība, gan labas zināšanas par muzeja darbu. Domāju, ka viņas vadībā muzejs ir gatavs jauniem izaicinājumiem nākotnē.

A Conversation With Aija Dirbe

By Mārtiņš Vesperis

This year, when the Pauls Stradiņš Museum of the History of Medicine is celebrating its 50th anniversary, a comparable anniversary is being celebrated by the museum's long-term employees Aija Dirbe – she has devoted 50 years of her life to the museum. This year Mrs Dirbe is also celebrating her 75th birthday. Pauls Stradiņš himself invited her to come to work for his museum when she was still a student at the Faculty of History of Latvian State University. Her first job was at the Pauls Stradiņš Hospital in the Āgenskalns neighbourhood of Rīga, because that is where the museum was at that time. For the entire 50 years that she has worked at the museum, Aija Dirbe has directed the Department of the History of Contemporary Medicine, which in Soviet times was known as the Department of Medicine in the Capitalist Era. During her many years of work, Mrs Dirbe has dealt with six directors at the museum, worked with many different employees, and constantly updated her own knowledge in the field of the history of medicine. Now, when so much time has passed, Aija Dirbe sincerely recalls the time that she spent at the museum – the great move from the hospital to the museum's current building in Antonijas Street, arranging the exhibitions, going on trips, attending and organising seminars and trips, putting together exhibitions and special events, etc. She also recalls other employees of the museum who, like Mrs Dirbe herself, have been true patriots and enthusiasts of the Pauls Stradiņš Museum of the History of Medicine.